

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. seprodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslojpe štev. 3.

Stajerc

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2,50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 24.

V Ptuju v nedeljo dne 16. junija 1912.

XIII. letnik.

Politika revolverja.

Revolverski strelj v ogrskem državnem zboru. — Revolverski napad na komisarja Cuvaja v Zagrebu. —

Nasilje rodi nasilje, — že zadnjič smo napisali te besede in kako hitro so se uresničile. Kar se dogaja zdaj v deželah krone sv. Štefana, je res prava evropska sramota in v inozemstvu morajo prav zaničevalno na te žalostne dogodke gledati. Vse se mora vprašati: ali je Ogrska še ostavna dežela? ali je kaj razlike med Ogrsko in Rusijo?

Res je, magnatska banda raznih Košutov in Juštov ni simpatična, kakor se studijo sploh človeku vse te pašemljene karikature madžaronov s satirije. Davno bi bilo že čas, da se nameni na Ogrskem prekucniškem delovanju pravega plemenitstva konec. Ali to ne gre s pravo, to se ne sme zgoditi s krivico. Tudi na Ogrskem vlada ustava, ki je zajamčena v državnih temeljnih postavah in na katero je in ogrski kralj prisegel. Nikdo — in tudi madžaronska vlada s svojim surovim biračom grofom Tisza ne — nima pravice, teptati to ustavo in teh postav v blato. Vlada bi morala biti toliko modernega mišljenja, da bi odprla državni zbor ljudskim množicam na Ogrskem in to s splošno volilno pravico. Edino na ta način bi bilo mogoče madžaronsko-betjarskim pijavkam preprečiti nadaljno izsesavanje vbovega ljudstva. Edino na ta način pa bi tudi ozdravele žalostne politično-državne razmere na Ogrskem. Ali sedanja ogrska vlada ima v tem oziru presneto kratkovidni pogled; ali pa je farizejska in hinavska. Ljudstva se boji ta klavarna vlada bolj nego raznih Košutov, Andrassyjev, Juštov, Polonyjev in kakor se že vsi ti potomci roparskih vitezev in avarskih divjakov imenujejo. Zato je vlada rajše pustila s svojimi kimavci nasilneža grofa Tiszo za državnozbornskega predsednika izvoliti. Ta mož, ki bi spadal najbolje v Bakony-gozd, je poklical policijo v državni zbor, pustil je protivladne poslance vnu vreči in njegovi pajdaše so pokorno vse vladine zahteve izpolnili. Tako stoji vlada na stališču protipostavne krivice, kakor je stala opozicija na tem stališču.

Strast je vskipela do vrhunca. V Budimpešti je sicer 30.000 sabelj in bajonetov preprečilo krvavi boj na ulici. Ali strast se ne da preprečevati, človeško srce se ne da zatreti. Vsem tem nasilju se je nakrat rodila fanatična misel posameznika, ki je hotel z revolverjem svoji stranki pomagati. Eden od grofa Tisze izključenih poslancev je namreč prišel v zbornico, ustrelil z revolverjem večkrat proti Tiszi in potem sam sebe smrtnonevarno ranil.

In par dni pozneje so počili zopet strelj fanatična v Zagrebu. Tam so razmere zopet drugače. Že desetletja sem vodijo Hrvatje odločni boj proti Madžaronom, ki jih hočejo osužniti in uničiti v političnem, kulturnem in gospodarskem oziru. Madžaronska vlada je vsled tega odzvela Hrvatom vse pravice, vstavila postavno vtelnjevo ustavo, odpravila za sedaj

sabor in izročila vso „vladanje“ komisarju Cuvaju, ki je ravno tako nasilen birač kakor Tisza. Ta Cuvaj je uresničil takoj pravo strahovlado po Hrvatskem. Časopisju je dal nagobčnik, tako da ne morejo več resnice pisati. Kakor sovražnik v premagani deželi je ta Cuvaj „vladal.“ In tudi tukaj se je našel mlad človek, študent Jukič iz Bozne, ki je vzel revolver in je hotel z njim svoji zatirani domovini pomagati. Na cesti je Jukič poskusil ustreliti komisarja Cuvaja; zadel pa je le nedolžne osebe. . . .

Napad na grofa Tiszo.

Na seji dne 7. t. m. so se v ogrskem državnem zboru vršili isti dogodki, kakor na prejšnjih sejah. Ko je vstopil predsednik grof Tisza, pričel je velikanski ropot in vihar. Potem je nastopila zopet policija. . . . Okroglo ob 11. uri pa je planil skozi ložo žurnalistov že preje izključeni poslanec Kovacs. Divje je zakričal: „Se en opozicijski poslanec je tukaj!“ Potem pa je iz revolverja trikrat ustrelil proti predsedniku Tiszi. Predno so mu drugi poslanci mogli revolver odvzeti, oddal je še dva strela sam proti sebi in se smrtnonevarno ranil. Tisza ni bil zadet. Kmalu se je pomiril in ko je še tekla gorka Kovaceva kri po tleh, otvoril je Tisza zopet sejo in jo nadaljeval. Blazni napad ni imel nobenega uspeha. . . .

Napad na Cuvaja.

Dne 8. t. m. peljal se je kraljevi komisar Cuvaj v avtomobilu v bansko palačo v Zagrebu. V Mesnični ulici je avtomobil vozil bolj počasi. Takrat je skočil mladi študent Jukič proti avtomobilu. Zaklical je: „Živla Hrvatska!“ in ustrelil potem iz revolverja 5 krat proti Cuvaju. Tudi tukaj ni imel atentat zaželjenega uspeha. Cuvaj je ostal neranjen. Pač pa so zadele kroglice banskega svetnika Krvojiča v vrat in so ga smrtnonevarno ranile. Morilec je potem z revolverjem v roki pričel bežati proti Strossmayrovim promenadi. Prvi za njim je tekel neki tajni policaj Fučkar. Ko je Jukiča skoraj že vjel, obrnil se je ta in rekel: „Pusti me, drugače streljam!“ Ker policaj ni odnehal, ustrelil je Jukič; zadel je policaja v čelo in se je ta takoj mrtev na tla zgrudil. Potem je morilec zopet naprej bežal. Z revolverjem v roki je v begu vpil: „Živla Hrvatska! Abcug Cuvaj!“ Jukič se je hotel potem sam ustreliti, ali v tem hipu so ga prijeli in odvedli v ječo. Pravijo, da je ta Jukič, ki je doma iz Bozne, jako razburljiv človek in da se je nahajal tudi že v norišnici. . . .

Obadva napada sta blazna čina oseb, kateri je strast na pot zločina pripeljala. To je gotovo! Ali vendar mora vsakdo tudi tiste činitele obsojati, kateri so sedanje razmere na Ogrskem in Hrvatskem zakrivali. Ljudstvo ni igrača, — to bi morali vedeti tudi oni, ki so poklicani, to ljudstvo v okvirju države

vladati. Strelj v Budimpešti in v Zagrebu so dokaz, da je vsa madžaronska politika nevarna in krivična.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje moje kože le Steckenpferd-lilijino-mlečno milo od trdkre Bergmann & Co., Tetschen a/E. Kos za 80 h se dobi povsod. 229

Politični pregled.

Politični položaj je vsled nasilnih dogodkov na Ogrskem postal tudi v naši državni zbornici precej napet. Vlada je smatrala potrebno, da zagrozi poslancem z ojstriimi odredbami, ako bi ne hoteli takoj sprejeti vojne preosnove. In tako bode brzkone ta preosnova vkljub obstrukcijski nističnim željam Rusinov kmalu sprejeta. S tem bi bila za sedaj največja težava odpravljena. O vojni preosnovi bodedemo sicer še natančneje govorili, kadar bode postala postava. Naša zbornica dela zdaj sicer prav hitro in pridno, da dokonča svoje delo do poletnih počitnic.

Državni zbor bode po sprejetju vojne preosnove proračunski previzorij obravnaval. V jeseni pa se bode moral pečati z veliko reformo financ. Treba je zaguriti državi novih dohodkov, kajti že 1. oktobra se bode zvišano število rekrutov sklicalo. Vojna preosnova bode stopila s 1. februarjem 1913 popolnoma v veljavo. Ako bode državna zbornica to delo izvršila, brez da bi se zgodili zopet boji, potem bi bila pot odprta za koristno socialno delo.

Laški irredentovci na južnem Tirolskem in v Trstu postajajo vedno predrznejši. Kar pri belem dnevu kažejo svoje protiavtstrijsko mišljenje. Vlada je njih društvu „Lega nazionale“ razprodajo gotovih predmetov prepovedala. Zaradi tega so irredentovci sklenili, da ne bodejo več avstrijskega tobaka kadili. Ta sklep bi imel seveda posledico, da bi se vsakega kadilca na ulici napadalo. Prišlo bi lahko do hudih izgredov. Oblast bode morala tem italijanskim huj-skačem enkrat pošteno na prste stopiti.

Ženska — deželni poslanec. Pri nadomestni volitvi okraja Jungbunzlau za češki deželni zbor je bila pisateljica Vika Kunelitzky za deželnega poslanca izvoljena. Zdaj še ni znano, ali bode oblast to izvolitev potrdila. V tem slučaju bi bila ta češka gospa prvi ženski poslanec na Avstrijskem.

Silberer. Našli so mrliča v gorovju pone-srečenega poslanca Silberer. Klerikali so takrat, ko je Silberer izginil, vpili, da je poveril denar in pobegnil. Zdaj je seveda dokazano, da to ni resnično.

Bulgarski kralj obiskal je našega vladarja na Dunaju in mu je ob tej priliki tudi prestolonaslednika Danila predstavil. Sprejem je bil jako prirčen.

Črnogorski kralj obiskal je 8. t. m. na Dunaju našega cesarja. Cesar je kralja Nikita imenoval za imejtelja nekega pešpolka.

V Belgiji so se vršile volitve v državni zbor, ki so vsled velikanskega nasilja končale z zmagog klerikalcev. Klerikalna večina v zbornici znaša zdaj 10 mož. Delavci so grozno razburjeni nad

oSe po do-cat-lobi

a,

je so- ni re- bode- no že

lahko vebih pre- dan razre- po- in za aspod

417

izidom volitev in so vprizorili politični štrajk. Tudi do krvavih pouličnih bojev je prišlo.

Štrajki na Angleškem so zopet izbruhnili. Zdaj stavekajo pomorski delavci in težaki. V Londonu je prišlo do krvavih izgrediv. Tudi 30.000 kovinarjev je stopilo v štrajk in istotako stavbeni delavci. Večni štrajki povzročajo pač velikansko gospodarsko oškodovanje.

Mirno lahko spite!

Če ste namočili perilo čez noč s pralnim izvlečkom „Ženska hvala“, izloči se vsa nesnaga sama od sebe, brzo in temeljito. Hitro in lahko se opere perilo potem z milom „Schicht“ znamka „Jelen“, da postane bleščeče belo, kajti pralni izvleček „Ženska hvala“ in milo „Schicht“ belita perilo kakor sonce.

Smodnišnica v zrak zletela.

Čez 10 oseb mrtvih, mnogo ranjenih. Vzrok: zločinski napad?

Pretekli petek vršila se je v fabriki smodnika v Wöllersdorfu pri Dunaju velikanska razstrelba. Objekt 48 te fabrike je zletel v zrak in pokopal v svojih razvalinah čez 10 oseb. Pok razstrelbe je bil velikanski. V bližnjem mestu Wiener-Neustadt so počile vse šipe po hišah; istotako v mestu Badenu. Praviijo, da je zletelo okroglo 200.000 kilsmodnika v zrak. Pok razstrelbe se je slišal čez 50 kilometrov daleč. V vseh okoliških in sosednih vaseh in mestih so se podrli dimniki kakor pri hudem potresu. Tudi komandant fabrike je mrtev. V

razvalinah so našli kose človeških trupel, odrgane ude, raztrgane obleke. Mnogo vojakov je bilo iz konj vrženih in konji so besneli potem v divjem strahu okoli fabrike. Na stotine metrov daleč so našli razmesarjena trupla delavcev in vojakov. Celo na Dunaju se je slišalo pok razstrelbe. Vsled udarca zraka so padli tiči mrtvi na tla; drevesa v bližini so iztrgana in zgorela. Začasa razstrelbe se je ravno brzovlak mimo peljal; razstrelba bi ga kmalu iz tira vrgla.

Par dni po tej grozni razstrelbi zgodila se je še druga; zletelo je namreč skladišče 4 v zrak. Zdaj šele so prišli do prepričanja, da se gre tukaj za zločinske napade. Vrši se najstrožja preiskava, da bi se prišlo povzročiteljem grozovite razstrelbe na sled. Na drugi strani pa se zopet čuje, da je povzročil neki automobil razstrelbo.

SUKNA in modno blago za gospode in gospe priporočila izvozna hiša 140 **ZEFIRE**
 Prokop Skorkovsky in sin v Humpolen na češkem.
 Vzorcni na zahtevo franco. Zelo zmernne cene. Na željo hočem dati takoj izgotoviti gospodske obleke.

Dopisi.

Spodnja Pulskava, 3. junija. Občinske zadave. Pri včerajšnji občinski seji se je na predlog g. župana Engelberta Sicherl imenovalo: G. Karla Hrastrnig star., gostilničar, mesar in posestnik in g. Stefana Rudolf, veleposestnik, za častna župana; nadalje g. M. Pogoreutz, posestnik, in Anton Samastur, veleposestnik, za častna občana naše občine. Ti možje so skozi 35 let z veliko vnemo v prid občini delovali in si s tem velike zasluge pridobili. Čast jim!

Brežice na Savi. Brežka policija je pri procesijah, kar se tiče reda, čisto nepotrebna. Kdor je opazoval na Telovo karavano ljudi, ki so se udeleževali obhoda, moral je videti tudi duhovnika, ki je švigal po ulici sem in tja in gledal kakor čuk na vse strani, da ja vse slavi ta čin, katerega reditelja se je domišljavo delal. Na sto metrov od Rešnega telesa odstranjene in mimogrede opominjal je, da treba klobuk v roke vzeti, kakor da ne bi vsak katoličan itak znal, kaj je storiti. Še par let tega jezuvita v Brežicah imeti in v njegovem delu pri miru pustiti in vam naprednjakom se bode zapovedalo: taki morate biti kakor v 16. stoletju ali na gromado z vami v čast Sv. Liguorija... Svoje pomagache si po nedeljah v dvoriški županije že vadi pod imenom „telovadba katoliške mladine“; njegovi „orli“ so razpreženi po okolici, še samostan ni varen pred njimi. Tudi se je opazilo pri osmi maši fanta, okinčanega z znakom plemenite družbe, katerega delo je, da ljudem pod nos mošniček drži in čaka na krajček. Tudi samostanski lahkokrušniki naj bi raje na videz znak nosili; toda jim obleka (kuta) ovira. Leta so bila, ko so drugače menihi občevali z meščani in raj je v zadnji uri bolnik poslal po dušnega prijatelja. Ali zdaj? Otrokom se pri spovedi reče: le z nami držite, bodite Slovenci;

se jih sili spovedne molitve slovensko-slovenske katekizme v šoli rabiti itd., čepo to učenske in učenci nemške šole. Prosilca dežov se odreče to, le „Slovenci“ dobijo delovanje teh katoliških fanatikov v kufi pribiti in jim z enako mero povrniti. „katoličani“, ki ljubijo svojega bližnjega samo v njihov rog mora trobiti. Grof Ign. mora veselje imeti z njimi! Udeležijo se cije, švigajo po vaseh od hiše do hiše in bijo za blagor Benkovičeve duše. Iz priznanjajo: prijatelj, le te časopise beri in in se nevernikov. Pater provincijal, tudi častni dr. Höller, Vi ste slobodno ponosni na to „katolično“ sredstvo in kulturno delo potvstvom Spindlerja & Comp. Doma

Iz Brežic. Dragi „Štajerc“! Poroča se je naraslo že ogromno število „orlov“ ali „samo v Brežicah in Št. Lenartu jih je manj kakor 1000 in njih prednik je nek rikalec po imenu Jože Šetinc in Št. Lenart Brežicah, ki se sploh tudi ponaša v vsaki in bratovščini in izobraževalnosti kot podpre. Ker ima inteligentno orlovsko-čukovsko mljen nos, zato pa tudi spada med čuke. P. tista njegova sestra po imenu Neža Šetinc tudi nahaja v vsaki „Marijini bratovščini“ družbi; šopiri se kakor pav čez vsa dekletali okolici, ali ves njen trud je splaval po rada ima „Marijine hčerke“, a „sinčke“ rajši. Tem dvema „Marijinima otrokoma“ Kristosov pogovor najprimernejši odgovor, reč: ti vidiš pezdur v očesu svojega bližnjega brun v tvojem očesu pa ne vidiš!

Iz Makolj. Iz Makolj poroča dopisunec Gospodarja o nekem kipu sv. Mihaela, ga naj pride k nam marsikdo ogledati. piše, da naš Franček in Drejček se še ne upata iz samega strahu pred peklenski doba. Ti dopisunec si pač ne upa od strahu imenovati, kateri da je tisti Franček Drejček. Ker je pa pri nas veliko Franček še več Drejčekov (ker v naši fari je Dofarni patron), povej nam toraj, katerega morda tistega, ki je na velikem oltarju drugi Frančeki in Drejčki se pa upajo brez vsakega strahu in če se še tudi živjakor naš mežnarček, kaplanče in župnik Lendovšek tam nastavijo. Ti dopisunec „Gospodarja“ pa le malo bolj „fein“ tvoje vkup skovaj, ne da najprej hvališ, kako je in potem pa sam priznaš, da je peklenski doba (taki ki kaj takšnega pišejo so slep. Mi ti danes to le povemo in si dobro zapo. da vsi hinavski farški podpreniki in politični farji so tiste peklenske grdobe. Na svidenje Makoljski naprednjakom

Št. Vid nad Valdekom. Dragi „Štajerc“!

Imamo ti zopet nekaj o našem fajmoštru v lusklo povedati. Že pretečeni mesec nismo pridige. Ali hvala Bogu, na Binkoštno namo „šmarnicah“ pa so si razlivali naš fajmošole nad okolico sv. Rupreta. Izjavili so jutri ne more biti pri sv. Rupretu opravila ima baje v bližini sv. Rupreta „Štajerc“ „kovačnico“ ter so tam baje sami „Štajercji. Mi napredni kmetje si pač mislimo, da res, ker „Štajerc“ izhaja vendar v Ptuj pa pri sv. Rupretu. Nikdar, gospod fajmoš se še ni zgodilo, da na Binkoštni ponedel bi bilo pri sv. Rupretu opravila! Tudi AS vam je hotel eden naših naprednih kmetov rovat 6 kron. Pa Vi, g. fajmošter, ste to sa političnega sovraštva opustili opravilo. le da dobro, zapomnili si bodemo to prav doba ho zanimali se bodemo še bolj za razne zadeve se ravno Vas, g. fajmošter tičeje. Klin s kmeti

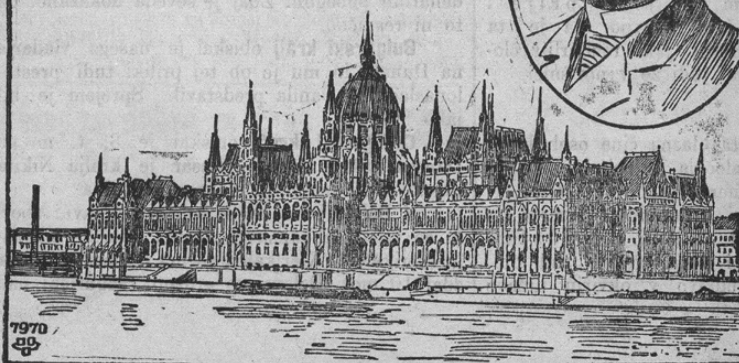
Klerikalno krščanstvo.

(Izvirni dopis.)

Iz Vojnika. (Nedostojnost Franc Ogrizena nika v Dramljah, poprej v Črešnjicah.) Temu našemu zadostovalo, da je učitelj Adamiča svoj čas nima tožbami iz Črešnje ter ob službo spravil, načelka je ta svojevoljnje in prevzetnež še v cerkveno kroniko“ veliko strani samih izmišljenih obrekovanj in laži zoper njega, ter ga hotelo celo bodočnost osramotiti! Dal je zek te razalitive obiskovalcem brati, pa tudi povem odhodu v Dramlje je pustil to knjigo na odprto, da so to sramotilno in obrekljivo lahko mnogi pregledovali in jo brali!! In tako bila ta „vskrunitev“ še v vse prihodnje čase ma

Zu den Skandalen im ungarischen Reichstage.

Das Parlamentsgebäude u. Präsident Graf Tisza.

Škandali na Ogrskem.

Novi predsednik ogrske državne zbornice nadaljuje svojo pot srove sile. Vsako sejo zbornice odprva pod varstvom policije in vojaštva, opozicijske poslance pa pusti ednostavno od policije vun vreči. V takih razmerah sprejema večina potem vse od vlade predlagane postavbe. Koliko časa bode ta doba nasilja trajala, to seveda niko ne ve. Kakor poročamo na drugem mestu, se je na grofa Tiszo že streljalo. Nasilje rodi zopet nasilje. Današnja slika prinaša v desnem kotu predsednika zbornice grofa Tisza, spodaj pa poslopje ogrskega državnega zbora v Budimpešti.